

Koncepce Centra experimentálního divadla, p. o.

Autor: Miroslav Ošcatka

Centrum experimentálního divadla, příspěvková organizace (dále též CED) je unikátní instituce nejen ve městě Brně, ale v rámci celé ČR. Vnímám CED jako nekomerční uměleckou instituci, která se neřídí momentální diváckou poptávkou, nýbrž jako instituci, která poskytuje občanům města veřejnou službu. Mou ambicí je rozvíjet původní ideu CED jako jedinečného společenství divadel, jež fungují jako unikátní **platforma pro progresivní, odvážné a inovativní divadlo**. Základní teze předložené koncepce se dají shrnout do několika základních bodů:

- Divadlo Husa na provázku a HaDivadlo zůstanou plně zachovány.
- Do čela všech subjektů CED přivedu výrazné umělecké osobnosti, které budou rozvíjet ducha jednotlivých divadel.
- Otevřu CED ještě více mladým tvůrcům a budu rozvíjet spolupráci s JAMU a dalšími vysokými školami, festivaly, nezávislými subjekty a s osobnostmi, jež překračují rámec běžného divadla.
- Divadlo U stolu a Projekt CED budou v příštích měsících postupně transformovány. V dialogu s městem Brnem namísto nich vznikne třetí samostatný subjekt. Zcela zásadním, revolučním a inovativním krokem této transformace se stane fúze s dlouhodobě plánovaným Kreativním centrem Brno.

Mým cílem je budovat z Centra experimentálního divadla důležitou křižovatku evropského divadla a jedno z nejzajímavějších uměleckých ohnisek města Brna i České republiky.

Divadlo Husa na provázku

Divadlo Husa na provázku by se mělo rozvíjet jako společensky angažované divadlo se špičkovým hereckým souborem, výraznými režijními osobnostmi a širokým rejstříkem vyjadřovacích prostředků, jež má toto divadlo uloženo hluboko v genech.

Do vedení Divadlo Husa na provázku chci přivést tvůrce, kteří již prokázali své kvality a kteří zároveň osvědčili souznění s uměleckým souborem a duchem divadla.

Uměleckým šéfem divadla bude **Anna Petrželková**, s níž jako dramaturg přijde **Martin Sládeček**. Tento tvůrčí tandem již v prvním kole předložil velmi zajímavý a životaschopný projekt. Anna Petrželková má již dostatek zkušeností a zároveň je ve věku, kdy je stále velmi umělecky dravá a zdravě ambiciozní. Její výhodou je vysoká

kompatibilita s provázkovským hereckým souborem. Kromě vynikající inscenace Tichý Tarzan [zcizené deníky fantoma erotické fotografie] i její poslední hudební inscenace Vitka svědčí o mimořádném tvůrčím souznění režisérky s uměleckým souborem DHNP. Anna Petrželková i Martin Sládeček jsou připraveni nastoupit do svých pozic na plný úvazek od 1. 1. 2019.

Základním hybatelem uměleckého programu zůstane nadále princip **nepravidelné dramaturgie** se zaměřením na původní scénáře. Plánujeme vytvářet adaptace literárních děl – od prózy a poezie, přes literaturu faktu až například po zajímavé blogy. Chceme iniciovat vznik nových původních her a uvádět česká a světová klasická díla ve velmi ostré a suverénní originální interpretaci.

Oba tvůrci se nyní hlásí k pojmu *utopie*, který v době silícího pragmatismu a společenského individualismu pokládají za velmi inspirativní. Tandem Petrželková-Sládeček touží v Huse na provázku budovat prostor osvobozené fantazie, kultivovat vizionářskou funkci myšlení a vytvořit zde místo pro to, co jako tvůrci v dnešní společnosti postrádají: **kolektivní sen – vizi**.

Divadlo Husa na provázku by vedle spolupráce s výraznými osobnostmi českého divadla mělo navazovat úzký kontakt také s mladými divadelními tvůrci. Pro nejbližší období jsou v hledáčku tvůrci jako **Adam Svozil, Tereza Říhová, Barbora Chovancová** či **Anna Klimešová**.

Budeme klást důraz na **společenskou angažovanost** Husy na provázku, které bude docíleno zejména výběrem témat a promyšlenou dramaturgií. Již nyní usilovně pracujeme na pořádání **veřejných diskuzí**. Ve spolupráci s Knihovnou Václava Havla a s mediálním domem Seznam.cz vyvíjíme sérii debat, jež budou moderovat Renata Kalenská, Jan Hanák a Karel Škrabal. V sezoně 2018-2019 to bude série debat s názvem **Café Republika**, v sezoně 2019-2020 série debat **Café Revoluce**.

Nadále budeme usilovat o to, aby se spolupracovníkem Divadla Husa na provázku stal vynikající polský režisér **Jan Klata**, jenž dlouhodobě patří mezi špičkové evropské tvůrce. Cílem je vytvořit z něj nejen hostujícího režiséra, ale také externího ambasadora s cílem vytvořit postupně kulturní most mezi českým a polským (evropským) divadlem. V případě, že se tato spolupráce osvědčí, budeme spolupráci s evropskými tvůrci prohlubovat a rozšiřovat do dalších zemí (mimořádně zajímavé je pro nás zejména Německo).

Naším cílem je budovat divadelně i společensky explozivní Divadlo Husa na provázku, myšlenkově burčující, provokující, bohatý na zvláštní a překvapivý divadelní jazyk.

HaDivadlo

HaDivadlo by mělo rozvíjet a prohlubovat současný umělecký program s náročnou dramaturgií, charakterizovanou například radikální adaptací literárních děl, originální

interpretací klasických titulů, cílenou reflexí aktuálních témat či ohledáváním palčivých problémů současné společnosti a nových fenoménů.

Tematicky formulované sezony, konceptuální uvažování, důraz na kritické myšlení, esejistický přístup k inscenování některých titulů či ohledávání vyjadřovacích možností divadla, ale i snahy o uvádění hudebních cyklů a veřejných diskuzí – to vše tvoří originální komplex osobité umělecké koncepce, jež činí z HaDivadla jedno z nejprogresivnějších českých divadel současnosti.

Předpokládám, že **Ivan Buraj** zůstane v čele divadla jako umělecký šéf a dramaturgem bude i nadále **Matěj Nytra**.

V sezoně 2018-2019 budou v HaDivadle zkoumat **fenomén Práce** a nových kontextů, které zaujímá v budoucím světě. Hodlají přitom rozvíjet spolupráci se Studiem Hrdinů a s tvůrci jako jsou **Kamila Polívková**, **Miroslav Bambušek**, **Michal Pěchoušek** či **Jan Horák**.

Ocenění kvality současného uměleckého programu HaDivadla neznamená, že není třeba usilovat o zlepšení. V první řadě je nezbytné pokusit se o další zvyšování návštěvnosti HaDivadla a napřít veškeré síly k tomu, aby umělecký program přitáhl větší pozornost veřejnosti, aniž by slevil ze své náročnosti. Je třeba divadlo a jeho uměleckou tvorbu co nejvíce otevřít, aby se podařilo zamezit uzavření do úzké sociální bubliny.

Požadavek na větší ziskovost by přitom neměl být chápán restriktivně, nýbrž jako příležitost průkazné zpětné vazby a zároveň jako větší tlak na vytváření sofistikovaných nástrojů, které by existenci a rozvoj určitého uměleckého a intelektuálního prostředí učinili přitažlivým pro širší brněnskou veřejnost.

Rád bych byl HaDivadlu partnerem při řešení všech problémů, o nichž jsem prozatím jen částečně informován. V první řadě je třeba analyzovat, zda je možné někde zjednodušit provoz či zda nebude nutné i za cenu zvýšení rozpočtu posílit personální zajištění provozu (výroba, administrativa, technické složky). Zároveň je třeba pokusit se zvýšit finanční kázeň a to nikoli v nákladech (tam je divadlo prakticky na svém minimu a naopak si zaslouží navýšení), ale především v příjmech.

Palčivým problémem u obou divadel je také nedostatečný rozpočet na to nejdůležitější – na vlastní realizaci inscenací. Konkrétní řešení je však možné učinit až po podrobném rozboru celkové situace¹.

Nekázeň

Divadlo u stolu a Projekt CED budou postupně transformovány do jedné složky, která vznikne propojením s Kreativním centrem Brno jako nová součást CED, p.o.

¹ Již v předchozím nástinu koncepce jsem se zmiňoval o tom, že další rozvoj CED se neobejde bez navýšení rozpočtu.

s pracovním názvem **Nekázeň**.

Pro stručnou orientaci: **Kreativní centrum Brno** je dlouhodobý projekt Magistrátu města Brna na revitalizaci brownfieldu rozlehlého areálu brněnské káznice mezi ulicemi Cejl, Soudní a Bratislavská v centru města. Magistrát počítá s postupnou rekonstrukcí areálu a s jeho využitím pro podporu kreativních odvětví. Součástí této vize jsou mj. i nájemní ateliery, zkušebny a dílny. Projekt je součástí Regionální inovační strategie Jihomoravského kraje 3 a Koncepce ekonomického rozvoje města Brna. Několik let trvající snahy o přeměnu bývalé káznice v novodobé kulturní a společenské centrum vyvrcholily koncem března 2018, kdy Rada města Brna schválila výsledky architektonické soutěže, kterou vypsal kancelář městského architekta. Ze sedmi soutěžních projektů byl vybrán návrh ateliéru Kava z Prahy. Více najdete na webových stránkách www.kreativnibrno.cz.

Fúze Centra experimentálního divadla s brownfieldovým projektem Kreativní centrum Brno je ideálním propojením, jež je výhodné pro všechny tři strany – CED, KCB i zřizovatele. Město tak zatím nemusí zřizovat další příspěvkovou organizaci, nýbrž může využít veškerých kapacit a know-how CED. Do budoucna se jako logické a velmi výhodné jeví sdílení společné účtárny, IT služeb, správy budov, právních služeb, vozového parku aj. – tak, jak se osvědčily při dosavadním součinnostech tří divadel Centra experimentálního divadla.

Kromě sdílení prostor a vzájemné spolupráce na konkrétních projektech je nezanedbatelný také přínos v podobě know-how CED, jeho dlouholeté zkušenosti s řízením kulturní instituce, návaznost na MK ČR, JMK a další instituce a také rozsáhlá síť kontaktů a množství nejrůznějších partnerství (JAMU, Divadlo Archa, Studio Hrdinů, Knihovna Václava Havla, Dům umění, Paralelní polis, časopisy Rozrazil, Respekt a A2, Větrné mlýny, Host, hrad Špilberk, Hvězdárna a planetárium Brno, Divadlo bratří Formanů a další).

V průběhu sezony bude činnost Divadla U stolu a Projekt CED nejprve transformována do **Studia Hamletů**, které se posléze stane jednou z částí nové složky CED **Nekázeň**.

Na konci roku 2018 vytvořím pracovní skupinu, která připraví podrobnou koncepci studia Nekázeň, jež vznikne propojením Centra experimentálního divadla s Kreativním centrem Brno. Členy pracovní skupiny budou dosavadní koordinátorky KCB **Tereza Chrástová** a **Zdeňka Kujová**, vedle nichž na pozici kreativních ambasadorů navrhuji oslovit následující osobnosti: **Jan Gogola ml., Rostislav Koryčánek, Kateřina Tučková, Jan Motal, Kateřina Šedá, Kamila Zlatušková, Petr Minařík a Matyáš Dlab**.

Cílem studia Nekázeň je vytvořit otevřenou platformu pro mladé tvůrce a progresivní formy divadla a umění. Z prostoru bývalé káznice chceme vytvořit rušný kulturní spot, jenž by měl postupně vykristalizovat v jeden z nejdůležitějších brněnských uměleckých klubů.

Divadelně se bude studio Nekázeň profilovat především realizací vlastních divadelních a uměleckých projektů a činností Studia Hamletů.

Studio Hamletů bude fungovat jako inkubátor pro mladé divadelní tvůrce do 30 let, jak jsem jej navrhl ve své předchozí koncepci.² Smyslem založení studia je dlouhodobá a cílená spolupráce s mladými tvůrci do 30 let. Naším cílem je poskytovat příležitost mladým tvůrcům a vytvořit tak svého druhu inkubátor či start-up pro talentované tvůrce, kteří dosud neměli příležitost se projevit.

Vedle této vlastní aktivity bude Nekázeň poskytovat prostor nezávislé divadelní scéně a projektům – divadelním a tanečním představením, happeningům, performancím, improvizacím vystoupením apod. Počítáme přitom však i s pořádáním dalších různorodých uměleckých aktivit:

- autorská a scénická čtení [spolupráce s nakladatelstvími Větrné mlýny, Host, Druhé město, Atlantis, Barrister & Principal ad.]
- veřejné diskuze [spolupráce s Knihovnou Václava Havla, časopisem A2 aj.]
- sociální projekty [spolupráce s Kateřinou Tučkovou, Kateřinou Šedou, komunitní projekty apod.]
- hudební vystoupení, recitály, koncerty, DJ party
- filmové projekce
- vernisáže a výstavy [spolupráce s FAVU aj.]
- workshopy, přednášky, semináře

Nasadě je další prohlubování a rozvíjení spolupráce s našimi dosavadními partnery CED – s festivalem Meeting Brno, přehlídkou Měsíc autorského čtení, mezinárodním festivalem divadelních škol SETKÁNÍ/ENCOUNTER, festivalem ...příští vlna/next wave..., festivalem Divadelní svět Brno, festivalem JazzFest, nově vzniklým festivalem Serial Killer atp.

Kromě celkové vize a uměleckého směřování studia Nekázeň předloží pracovní skupina i konkrétní dramaturgický plán, včetně návrhu na rozpočet pro nejbližších 5 let. Součástí této koncepce bude i návrh na personální obsazení tohoto nového budoucího subjektu CED.



CED je, zdá se, mým osudem. Můj příběh v Divadle Husa na provázku začal před devíti lety tím, že jsme s Vladimírem Morávkem v barelu přivezli do Brna kus moře. Přál bych si nyní stát na prahu nové éry CED a být jejím iniciátorem a strůjcem. V případě, že k tomu dojde, rád bych pokračoval v příběhu – na budově káznice symbolickým vztyčením praporu CED.

² Zatímco se v příštím roce budou dohrávat inscenace Divadla U stolu a Projektu CED, Studio Hamletů připraví první dva projekty - jeden projekt vznikne pod patronací a v gesci Divadla Husa na provázku, druhý projekt v gesci HaDivadla. Naší snahou je postupně rozžít prostory bývalé káznice, v níž již došlo k nejnutnějším sanačním opatřením pro pořádání podobných akcí.